

Pressiteade
Luxembourg, 8. detsember 2016

Audiitorite sõnul peaks EL tegema rohkem selleks, et kaitsta oma kodanikke tõsiste piiriüleste terviseohtude eest

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt sisaldab liidu kodanike tõsiste piiriüleste terviseohtude (nt pandeemiline gripp) eest kaitsmise ELi ülene planeerimine märkimisväärseid puudusi. Viimastel aastatel on küll võetud mitmeid olulisi meetmeid, kuid audiitorite sõnul tuleb liikmesriikide ja nende rahvatervisega tegelevate ametiasutuste koostööd veelgi parandada.

Rahvatervise valdkonna eest vastutavad peamiselt liikmesriigid. Euroopa komisjonil on põhiliselt toetav ja liikmesriikide tegevust täiendav roll. EL määratles tõsised piiriülesed terviseohud valdkonnana, kus liikmesriigid saavad koos mõjusamalt tegutseda. ELi 2013. aasta otsusega tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta tehti olulisi muudatusi terviseohtudeks valmistumise ja neile reageerimise koordineerimise alal. Otsusega tugevdati ka terviseohutuse komiteed, mille tervishoiuministrite nõukogu oli mitteformaalselt loonud aastal 2001.

Audiitorid leidsid, et otsusel oli suur tähtsus ELi terviseturbe raamistiku parandamisel ja ELi paremal ettevalmistamisel tõsiste terviseohtudega tegelemiseks; liikmesriikide ja komisjoni tasandil on aga endiselt märkimisväärseid puudusi. Lisaks jõuti järeldusele, et kuigi terviseohutuse komitee on osutunud väga oluliseks, vajavad selle töös lahendamist mitmed strateegilised ja tegevusalased küsimused.

Aruande eest vastutava kontrollikoja liikme Janusz Wojciechowski sõnul „võimaldab reisimise ja kaubanduse kasv haigustel kiiresti üle piiride levida, mis tähendab, et liikmesriikide terviseohutus sõltub tihti nende naabritest. Selleks et ELi kodanikud saaksid loodud süsteemidest täiel määral kasu, vajatakse planeerimise ja koordineerimise alaste puuduste kõrvaldamiseks täiendavaid jõupingutusi.“

Audiitorid leidsid puudusi 2013. aasta otsuse rakendamisel ja edasiarendamisel. Valmisoleku planeerimist koordineerimist parandati, kuid protseduurid peavad olema usaldusväärsemad ja paremini määratletud. Näiteks ei ole liikmesriigid piisavalt kiirendanud pandeemilise gripi vaktsiinide ühishankeid ning puudub ELi mehhanism vaktsiinide kiireloomuliseks hankimiseks ja meditsiiniliste vastumeetmete võtmiseks.

Audiitorid leidsid, et olemasolevad varajase hoiatamise ja reageerimise ning epidemioloogilise seire süsteemid on toiminud juba aastaid ja nende olulisus ELi tasandil on üldtunnustatud. Varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemi saab aga veelgi paremaks muuta. Tõsiste keemia- ja keskkonnoahtudega võitlemiseks hiljuti loodud

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja vastu võetud eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – pressiesindaja T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer – pressiametnik T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

protseduure ei ole veel testitud.

Puudusi leiti ka ELi kodanike tõsiste piiriüleste terviseohtude eest kaitsmiseks loodud ELi terviseprogrammi toimimises. Enamik teise terviseprogrammi (2008–2013) auditeeritud tegevustest saavutas küll kokkulepitud väljundid, ent nende tulemused ei olnud jätkusuutlikud. Seetõttu jäi piiratuks ka nende panus kodanike kaitsesse terviseohtude eest. Kontrollikoda leidis ka puudusi kolmanda terviseprogrammi (2014–2020) terviseohtude eesmärgi näitaja mõõtmisel; lisaks kasutati vahendeid perioodil 2014–2016 suhteliselt tagasihoidlikult.

Audiitorid leidsid mitmeid lünki komisjoni terviseturbe alase tegevuse asutusesiseses koordineerimises erinevate programmide ja talituste vahel. Samuti leiti, et komisjoni kriisihjestraktuuride vaheliste koostöölepingute täielikuks toimimiseks vajatakse täiendavat tööd. Komisjon peab ka parandama oma tervisealaste hädaolukordade lahendamise mehhanismi juhtimist, et see oleks tulevaste tervisekriiside lahendamiseks paremini ette valmistatud.

Audiitorid esitavad aruandes liikmesriikidele ja komisjonile järgnevad soovitusel:

- kiirendada 2013. aasta otsuse rakendamist – selleks tuleks eelkõige välja töötada tegevuskava terviseohutuse komitee jaoks, parandada tulemuslikkuse alast järelevalvet ning kiirendada vaktsiinide ja meditsiiniliste vastumeetmete ühishankeid;
- moderniseerida varajase hoiatamise ja reageerimise süsteem (EWRS) ja töötada riskijuhtimiseks välja paremini integreeritud lahendused;
- parandada tervisekaitse valdkonnas kaasrahastatud tegevuste tulemuste jätkusuutlikkust ja asjaomast tulemuslikkuse mõõtmise meetodikat;
- kasutada terviseturbega tegelevate komisjoni talituste omavahelises suhtlemises struktureeritumat koordineerimist.

Eriaruanne nr 28/2016: „Tõsiste piiriüleste terviseohtudega tegelemine ELis: palju on juba tehtud, ent võtta tuleb veel täiendavaid meetmeid“ on kättesaadav ELi 23 ametlikus keeles.